

**CONSILIUL
UNIUNII EUROPENE**

**Bruxelles, 13 septembrie 2011 (14.09)
(OR. en)**

14045/11

CONSOM 142

NOTĂ DE ÎNȘOTIRE

Sursă:	Secretar General al Comisiei Europene semnat de către dl Jordi AYET PUIGARNAU, director
Data primirii:	9 septembrie 2011
Destinatar:	DI Uwe CORSEPIUS, Secretar General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2011) 547 final
Subiect:	RAPORTUL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN Cel de-al patrulea raport privind aplicarea Directivei 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect, modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul Comisiei COM(2011) 547 final.

Anexă: COM(2011) 547 final

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 8.9.2011
COM(2011) 547 final

**RAPORTUL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

Cel de-al patrulea raport privind aplicarea Directivei 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect, modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999

(Text cu relevanță pentru SEE)

**RAPORTUL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU ȘI
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

Cel de-al patrulea raport privind aplicarea Directivei 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și a actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect, modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999

(Text cu relevanță pentru SEE)

CUPRINS

1.	INTRODUCERE	3
2.	CEL DE-AL TREILEA RAPORT DE APLICARE A DIRECTIVEI 85/374/CEE: 2001-2005.....	4
3.	APLICAREA DIRECTIVEI 85/374/CEE: 2006 - 2010.....	4
3.1.	Jurisprudența Curții.....	5
3.1.1.	Cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare (articolul 267 din TFUE)	5
3.1.2.	Recursuri directe (articolele 258 și 260 din TFUE).....	6
3.2.	Informații furnizate de experții naționali și de grupurile consultative.....	7
3.3.	Alte aspecte referitoare la aplicarea directivei	10
4.	CONCLUZII.....	11

1. INTRODUCERE

Directiva 85/374/CEE (denumită în continuare „directiva”)¹ urmărește să apropie legislațiile statelor membre privind răspunderea producătorului pentru daunele cauzate de produsele cu defecte. Această directivă stabilește principiul răspunderii fără culpă a producătorului, conform căruia orice producător al unui bun mobil cu defecte trebuie să despăgubească o persoană particulară pentru prejudiciile aduse integrității sale fizice sau proprietății sale, indiferent dacă a existat sau nu neglijență din partea acestuia.

Această directivă se aplică tuturor produselor² comercializate în Spațiul Economic European, și anume în statele membre ale Uniunii Europene, în Norvegia, Liechtenstein și Islanda. Ea prevede că repararea prejudiciilor materiale se limitează la bunurile de uz propriu și de consum privat cu o franciză de 500 EUR. Aceasta stabilește termenele de prescripție și interzice clauzele care limitează sau exclud răspunderea producătorului. Această directivă prevede o exonerare a producătorului atunci când acesta dovedește existența anumitor circumstanțe, precum, de exemplu, faptul că nu a pus în circulație produsul, că defectul se datorează conformității produsului cu reguli obligatorii impuse de autoritățile publice sau că stadiul cunoștințelor științifice sau tehnice în momentul punerii în circulație a produsului nu i-a permis să detecteze prezența defectului.

Directiva 85/374/CEE nu aduce atingere drepturilor pe care partea prejudiciată le poate exercita în conformitate cu normele din legislația privind răspunderea contractuală sau extracontractuală sau în conformitate cu un regim special de răspundere existent la data notificării directivei³. Mai mult, ea nu aduce atingere reparației daunelor morale în conformitate cu dispozițiile legale naționale.

În conformitate cu articolul 21 din directivă, Comisia examinează periodic eficacitatea cadrului juridic al răspunderii pentru produse. Comisia a întocmit deja trei rapoarte privind aplicarea directivei în cauză⁴.

Prezentul document reprezintă al patrulea raport de aplicare a directivei. Acesta acoperă perioada 2006-2010 și analizează aplicarea directivei în cele 27 de state membre. În acest scop, Comisia a trimis un chestionar statelor membre și membrilor grupurilor consultative informale, solicitând informații, în special cu privire la punctele subliniate în raportul precedent.

¹ Directiva 85/374/CEE a Consiliului din 25 iulie 1985 de apropiere a actelor cu putere de lege și actelor administrative ale statelor membre cu privire la răspunderea pentru produsele cu defect (JO L 21 din 7.8.1985, p. 29), modificată prin Directiva 1999/34/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 1999 (JO L 141 din 4.6.1999m p. 20) și rectificarea (JO L 283 din 6.11.1999, p. 20).

² Directiva 99/34/CE a lărgit domeniul de aplicare a Directivei 84/374/CEE la produsele din sectorul agriculturii și al pescuitului. În schimb, energia nucleară este exclusă în mod expres de către directiva de bază.

³ Curtea de Justiție a Uniunii a confirmat în mai multe ocazii că regimul prevăzut de Directiva 85/374/CEE nu exclude aplicarea altor regimuri de responsabilitate contractuală sau extracontractuală, cu condiția ca acestea să se bazeze pe temeuri diferite (a se vedea, de exemplu, CJCE, 10 ianuarie 2006, cauza C-402/03, Rec. 2006, p. I-199).

⁴ COM(1995) 617 din 13 decembrie 1995; COM(2000) 893 din 31 ianuarie 2001 și COM(2006) 496 din 14 septembrie 2006.
(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm)

2. CEL DE-AL TREILEA RAPORT DE APLICARE A DIRECTIVEI 85/374/CEE: 2001-2005

Cel de-al treilea raport de aplicare a directivei 85/374/CEE a concluzionat că directiva reușea să asigure un echilibru între interesele consumatorilor și politicile pieței interne. Drept concluzie generală, acest raport confirma faptul că punerea în practică a directivei era foarte satisfăcătoare și că nicio modificare nu era necesară. Chiar dacă aplicare legislațiilor naționale ducea uneori la disparități, acestea nu afectau funcționarea pieței interne.

Comisia propunea continuarea examinării funcționării directivei, în special a efectelor dispozițiilor referitoare la sarcina probei, a mijloacelor de apărare sau a francizei de 500 EUR pentru prejudiciile materiale suportate, cu scopul de a interveni în cazul constatării unor divergențe naționale care necesită o acțiune la nivelul UE.

3. APLICAREA DIRECTIVEI 85/374/CEE: 2006 - 2010

În timpul perioadei de referință, Comisia a continuat controlul transpunerii și punerii în aplicare a directivei în statele membre.

În majoritatea statelor membre, dispozițiile naționale care pun în aplicare directiva sunt, în general, aplicate în paralel cu alte reglementări privind responsabilitatea contractuală, extracontractuală sau altele. Această coexistență a diferitelor dispoziții, care este autorizată prin articolul 13 din directivă, este percepută în mod pozitiv, întrucât această diversitate de reguli permite ameliorarea protecției consumatorilor.

Conform informațiilor colectate pentru elaborarea prezentului raport, reiese că un anumit număr de state membre, printre care Austria, Germania, Franța, Italia, Spania și Polonia, au înregistrat un număr crescând de acțiuni privind răspunderea pentru produse în conformitate cu legile naționale de transpunere a directivei. Într-unele din aceste state membre, se observă, în același timp, o creștere a numărului absolut de acțiuni fondate pe răspunderea pentru produse în cursul ultimilor ani și, de asemenea, o creștere a utilizării relative a directivei în detrimentul altor acțiuni bazate pe răspunderea contractuală sau civilă.

Creșterea numărului de acțiuni privind răspunderea pentru produse introduse în ultimii ani s-ar datora, în principal, unor factori externi, precum sporirea vigilenței consumatorilor și mai buna organizare a acestora sau ameliorarea mijloacelor de acces la informații. În schimb, s-ar părea că costul inerent al procedurii descurajează recursul la astfel de acțiuni în anumite state membre ca, de exemplu, Regatul Unit.

Acestea fiind spuse, chestiunea rezolvării rapide a plângerilor prezentate tribunalelor naționale ține de rapiditatea și de eficacitatea sistemelor naționale de drept civil. În cazul în care răspunderea este neîndoieabilă (adică defectul, dauna și legătura de cauzalitate sunt clare), aceste reclamații fac obiectul unui soluționări extrajudiciare care permite indemnizarea rapidă a părților prejudiciate pentru prejudiciile suportate⁵.

⁵ Austria și Letonia au informat, de exemplu, cu privire la un număr de acorduri extrajudiciare, printre care căderea unui bebeluș de pe o masă de înfășat pliantă care s-a închis (1 500 EUR); arsuri ale picioarelor după ruperea mânerului unui aparat de preparat „fondue” (2 500 EUR); dureri și simptome

3.1. Jurisprudența Curții

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare „Curtea”) a continuat să precizeze dispozitivul Directivei 85/374/CEE, contribuind, astfel, la înlăturarea divergențelor de interpretare. Aceasta s-a pronunțat de nenumărate ori cu privire la legătura dintre această directivă și dispozițiile naționale de transpunere. Ea a statuat asupra caracterului complet al gradului de armonizare a Directivei 85/374/CEE, care împiedică, de exemplu, statele membre să prevadă dispoziții mai favorabile pentru consumatori în domeniul termenelor de prescriere. Aceasta a confirmat, de asemenea, faptul că statele membre sunt libere să mențină regimuri de răspundere diferite de cel al răspunderii obiective sau fără culpă, potrivit cărora răspunderea intermediarilor ar putea fi echivalentă cu cea a producătorului în caz de neglijență sau de culpă.

Între 2006 și 2010, Curtea s-a pronunțat în șase ocazii cu privire la Directiva 85/374/CEE. În două cazuri, era vorba de hotărâri în cadrul unei proceduri de a doua sesizare a Curții (articolul 260 din TFUE, fostul articol 228 din TCE).

3.1.1. Cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare (articolul 267 din TFUE)

În cauza *Skov c/ Bilka Lavrishvareus*⁶, Curtea a hotărât că Directiva 85/374/CEE trebuia interpretată în sensul în care aceasta se opune unei reglementări naționale potrivit căreia furnizorul unui produs cu defect, dincolo de cazurile enumerate în mod restrâns la articolul 3 alineatul 3, deține răspunderea fără culpă instituită de directivă și imputată producătorului. Totuși, Curtea a precizat că directiva nu se opune unei reguli naționale potrivit căreia furnizorul trebuie să dețină, fără restricție, răspunderea pentru culpa producătorului.

În cauza *Declan O'Byrne c/ Sanofi*⁷, Curtea s-a pronunțat asupra noțiunii de „punere în circulație” a produsului prevăzută la articolul 11 din directivă și care constituie punctul de pornire al termenului de prescriere a acțiunii privind răspunderea pentru produsele cu defecte. Astfel, aceasta a precizat că un produs este pus în circulație atunci când este ieșit din procesul de fabricație pus în aplicare de către producător și este intrat într-un proces de comercializare în care este oferit ca atare publicului în scopul de a fi utilizat sau consumat.

Curtea a precizat, în plus, interpretarea dată de ea articolului 11 din directivă în hotărârea *Aventis Pasteur SA c/ OB*⁸, astfel, ea a declarat că acest articol trebuie interpretat în sensul în care el se opune aplicării unei reglementări naționale care să autorizeze substituirea unui pârât cu un altul în cursul procedurii judiciare, astfel încât să atragă, după expirarea termenului fixat, un „producător”, în sensul articolului 3 din această directivă, ca pârât într-o procedură judiciară intentată în cursul acestei perioade unei alte persoane decât el. În continuare, Curtea a precizat că articolul 11 trebuie interpretat în sensul în care el nu se opune faptului că jurisdicția națională consideră că, în procedura judiciară angajată, în termenul fixat de acesta, împotriva filialei în procent de 100% a „producătorului” în sensul articolului 3 alineatul (1) din directiva 85/374/CEE, producătorul în cauză să poată fi substituit respectivei filiale dacă

de intoxicare după consumarea unui aliment conținând mei contaminat cu semințe de datura (1 000 EUR) sau o rană gravă în urma căderii dintr-un fotoliu cu defect (5 000 EUR).

⁶ CJUE - Hotărârea din 10 ianuarie 2006, cauza C-402/03. Rec. 2006, p. I-199

⁷ CJUE - Hotărârea din 9 februarie 2006, cauza C-127/04. Rec. 2006, p. I-1313

⁸ CJUE - Hotărârea din 2 decembrie 2009, cauza C-358/08. Rec. 2009, p. I-11305

această jurisdicție constată că punerea în circulație a produsului vizat a fost făcută, de fapt de către respectivul producător.

În sfârșit, Curtea a oferit, de asemenea, precizări cu privire la răspunderea furnizorului. În această privință, articolul 3 alineatul (3) din directivă trebuie interpretat în sensul în care, atunci când partea prejudiciată de către un produs pretins defectuos nu a putut identifica în mod rezonabil producătorul produsului respectiv înainte de a-și exercita drepturile împotriva furnizorului acestuia din urmă, respectivul furnizor trebuie să fie considerat drept „producător”, îndeosebi în scopul aplicării articolului 11 din directiva în cauză, dacă nu a comunicat părții prejudiciate, din proprie inițiativă și cu rapiditate, identitatea producătorului sau a propriului său furnizor, fapt care trebuie să fie verificat de justiția națională în funcție de circumstanțele respective.

În cauza *Moteurs Leroy Somerc/ Dalkia France*⁹, Curtea de Justiție a hotărât că directiva trebuie interpretată în sensul în care aceasta nu se opune interpretării unui drept național sau aplicării unei jurisprudențe interne stabilite, potrivit cărora partea prejudiciată poate cere repararea prejudiciilor cauzate unui obiect destinat utilizării profesionale și utilizat în acest sens, din momentul în care această parte prejudiciată face dovada prejudiciului, a defectului produsului și al relației de cauzalitate dintre defect și prejudiciu.

3.1.2. Recursuri directe (articolele 258 și 260 din TFUE)

În hotărârea sa din 25 aprilie 2002 în cauza *Comisia c/ Republica Franceză*¹⁰, Curtea constatarea faptul că Franța nu a transpus în mod corect Directiva 85/374/CEE. Ținând seama de faptul că această hotărâre a Curții nu a fost executată decât parțial, Comisia a angajat o procedură de a doua sesizare în conformitate cu articolul 260 din TFUE (fostul articol 228 din TCE).

În hotărârea sa din 14 martie 2006 în cauza *Comisia c/ Republica Franceză*¹¹, Curtea a judecat că, prin faptul că a continuat să considere furnizorul produsului defectuos drept la fel de răspunzător ca și producătorul, atunci când acesta din urmă nu poate fi identificat, în timp ce furnizorul a indicat părții prejudiciate, în termen rezonabil, identitatea celui care i-a furnizat produsul, Republica Franceză nu a pus în aplicare măsurile de aplicare completă a hotărârii din 25 aprilie 2002 în ceea ce privește transpunerea articolului 3 alineatul (3) din Directiva 85/374/CEE. Curtea a condamnat Republica Franceză să se conformeze directivei și să plătească daune cominatorii de 31 650 EUR per zi de întârziere a punerii în aplicare a măsurilor necesare pentru asigurarea executării depline și integrale a hotărârii din 25 aprilie 2002, cu începere de la pronunțarea noii hotărâri. Franța, care a trebuit să plătească daune cominatorii în valoare totală de 795 600 EUR, s-a conformat pe deplin la noua hotărâre.

Printr-o hotărâre din 5 iulie 2007 în cauza *Comisia c/ Regatul Danemarcei*¹², Curtea a judecat că Regatul Danemarcei nu și-a respectat obligațiile care-i incumbă în privința transunerii Directivei 85/374/CEE, adoptând și menținând dispoziții prin care furnizorii intermediari care intervin în lanțul de distribuție erau la fel de răspunzători ca și producătorul, violând astfel

⁹ CJUE - Hotărârea din 4 iunie 2009, cauza C-285/08. Rec. 2009, p. I- 4733

¹⁰ CJUE - Hotărârea din 25 aprilie 2002, cauza C-52/00. Rec. 2002, p. I-3827

¹¹ CJUE - Hotărârea din 14 martie 2006, cauza C-177/04. Rec. 2006, p. I-2461

¹² CJUE - Hotărârea din 5 iulie 2007, cauza C-327/05. Rec. 2007, p. I-93

articolul 3 alineatul (3) din directivă. În urma acestei hotărâri, Danemarca a adoptat măsurile necesare pentru a-și pune în conformitate legislația cu directiva în cauză.

3.2. Informații furnizate de experții naționali și de grupurile consultative

Continuând aceeași practici ca pentru cel de-al treilea raport, Comisia a invitat autoritățile naționale și părțile interesate membre ale grupurilor consultative informale să-și exprime punctele de vedere cu privire la aplicarea și la eficacitatea directivei în timpul perioadei de referință. Era vorba de a evalua impactul practic al directivei și al chestiunilor ridicate în raportul precedent și ale căror divergențe de interpretare de către jurisdicțiile naționale puteau să conducă, uneori, la disparități între statele membre în aplicarea directivei.

Prezentul raport sintetizează informațiile colectate de Comisie, îndeosebi privind sarcina probei, mijlocul de apărare bazat pe conformitatea cu legislația, mijlocul de apărare privind riscul de evoluție și chestiunea francizei de 500 EUR pentru daunele materiale.

– Sarcina probei (articolul 4)

Directiva 85/374/CEE stabilește că sarcina probei prejudiciului, defectului și relației cauzale dintre cele două este în sarcina părții prejudiciate. Această directivă nu intenționează să armonizeze regulile naționale de procedură ale statelor membre, care sunt diferite atât în privința dreptului material cât și în materie de nivel al probei.

Studiul Lowells asupra răspunderii privind produsele în Uniunea Europeană¹³ și cel de-al treilea raport al Comisiei privind aplicarea directivei constatașeră, deja, că jurisprudența în această chestiune era diversă; existau divergențe între hotărârile diferitelor state membre și chiar între hotărârile jurisdicțiilor din cadrul aceluiași stat membru.

În lumina informațiilor disponibile, se observă încă existența de divergențe în ceea ce privește elementele necesare pentru a dovedi un defect. Pentru anumite jurisdicții, de exemplu, în Franța, Belgia, Italia sau în Spania, este suficient ca reclamantul să dovedească faptul că produsul nu și-a îndeplinit funcția pentru care era prevăzut. Pentru altele, ca de exemplu, Germania sau Regatul Unit¹⁴, reclamantul trebuie să dovedească natura exactă a defectului produsului cu mai multă precizie. Potrivit aceluiași informații, Curtea Supremă austriacă ar fi elaborat o jurisprudență constantă care ar concilia aceste două poziții.

Anumite autorități naționale (printre care cele ale Bulgariei, Italiei, Maltei, Slovaciei, Suediei sau Letoniei) sunt, totuși, de părere că părțile prejudiciate întâmpină greutăți importante pentru a dovedi că prejudiciul a fost cauzat de defectul produsului. Aceste dificultăți ar fi datorate, îndeosebi, costului expertizei. Pentru a surmonta această dificultate, unele din aceste state membre consideră că ar trebui modificată directiva pentru a introduce o prezumție de răspundere a producătorului sau un mecanism de inversare a sarcinii probei.

¹³ Lowells. *Product liability in the European Union- A report for the European Commission- (The Lovells Report) 2003.*

(http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm).

¹⁴ Totuși, Curtea de Apel britanică a hotărât că solicitantul nu trebuia să dovedească mecanismul exact al defectuozității produsului pentru a stabili răspunderea producătorului în cauza *Ide v. ATB sales* (2008, WECA Civ 424)

Această dispoziție este, de asemenea, controversată între reprezentanții părților interesate (consumatori, producători, furnizori, asigurători sau practicieni ai dreptului). Consumatorii insistă asupra dificultății, îndeosebi din cauza costului economic, de a dovedi caracterul defectuos al anumitor produse foarte tehnice precum și de a dovedi relația de cauzalitate dintre caracterul defectuos și prejudiciu atunci când natura prejudiciului este complexă. Pentru a garanta în mod mai eficace protecția consumatorilor, aceștia consideră necesar să se inverseze sarcina probei.

Producătorii și asigurătorii consideră, la rândul lor, că cerința de a dovedi relația de cauzalitate între prejudiciu și caracterul defectuos al produsului este un element fundamental pentru echilibrul asigurat de directivă între interesele producătorilor și cele ale consumatorilor. Aceștia consideră, de asemenea, că diminuarea severității regulilor privitoare la sarcina probei ar încuraja acțiunile judiciare ale consumatorilor pentru prejudicii minore. Potrivit practicienilor dreptului, reclamanții sunt în măsură să stabilească relația de cauzalitate între defect și prejudiciu pe baza regulilor privind probele din diferitele state membre. Numărul crescând de cereri de indemnizare a prejudiciilor cauzate de un produs defectuos ar fi dovada acestui lucru.

– **Mijloc de apărare bazat pe conformitatea cu legislația [articolul 7 litera (d)]**

Directiva 85/374/CEE stabilește că producătorul este exonerat de orice răspundere dacă dovedește că defectul se datorează conformității produsului cu obligațiile legale impuse de autoritățile publice.

Pe baza informațiilor disponibile, Comisia constată că nu există multă jurisprudență referitor la acest mijloc de apărare. În acest sens, autoritățile maghiare au indicat că acest tip de cauze vizează cel mai adesea vehiculele și produsele medicale. În primul caz, jurisprudența maghiară ar stabili rareori răspunderea producătorului ca urmare aplicării legii naționale care transpune directiva, dar în cazul medicamentelor și al altor produse medicale (îndeosebi al produselor sangvine), răspunderea producătorului ar fi stabilită de regulă generală de către jurisdicții. Potrivit autorităților slovace, consumatorii își revendică rareori dreptul la o indemnizare în acest context. Aceștia solicită, mai curând, aplicare altor drepturi, de exemplu, dreptul la retractare, aplicarea unei remize asupra prețului de achiziționare sau repararea defectului.

Reprezentanții industriilor farmaceutice din Europa sunt de părere că regimul de responsabilitate stabilit de directivă nu ține suficient seama de faptul că sectorul medicamentelor este deosebit de reglementat. În opinia acestora, faptul că utilizarea medicamentelor face, în general, obiectul unei evaluări externe de către specialiști în domeniul sănătății (printre care, de exemplu, medici, infirmieri sau farmaciști) și că producătorul nu deține controlul asupra modului în care medicamentele sunt prescrise și administrate ar trebui să fie luat în considerare cu ocazia examinării caracterului defectuos al produsului și a răspunderii producătorului.

– **Mijloc bazat pe riscul de evoluție [articolul 7 litera (e)]**

Directiva 85/374/CEE prevede că răspunderea producătorului nu este angajată atunci când cunoștințele tehnice din momentul punerii în circulație a produsului s-ar dovedi insuficiente

pentru a detecta defectul. În privința acestui punct, statele membre sunt autorizate să adopte măsuri de derogare¹⁵.

Potrivit informațiilor disponibile, Comisia constată că jurisdicțiile naționale nu se pun de acord pentru a stabili dacă acest mijloc de apărare se aplică tuturor tipurilor de defecte. De exemplu, Curtea Supremă germană a hotărât că articolul 7 litera (e) nu se aplică niciodată defectelor de fabricație. Alte jurisdicții, de exemplu, în Țările de Jos sau în Regatul Unit, nu ar fi de acord cu această interpretare. În plus, în pofida hotărârii Curții de Justiție a Uniunii în cauza *Comisia c/ Regatul Unit*¹⁶, s-ar părea că mai există dubii cu privire la modul în care tribunalele trebuie să interpreteze termenii „*stadiul cunoștințelor științifice și tehnice în momentul punerii în circulație a produsului nu permitea descoperirea existenței defectului*”.

Pe baza acelorași informații, se pare că Curtea Supremă austriacă a considerat că clauza de exonerare poate să se aplice într-o situație în care un anumit risc nu a fost detectat decât de către expertul numit de tribunal, cu ajutorul unei serii de teste aferente procedurii și nu era cunoscut de către experți înainte de începutul procedurii și a comercializării produsului.

Astăzi, anumite state membre consideră, de asemenea, producătorul drept răspunzător pentru riscurile de evoluție. Cu titlu de exemplu, această răspundere se aplică tuturor tipurilor de produse în Finlanda și în Luxemburg. În Spania, acest mijloc de apărare nu se aplică în acțiunile referitoare la produsele farmaceutice și la produsele alimentare destinate consumului uman. În alte țări, această clauză nu se aplică anumitor produse și în circumstanțe particulare (de exemplu, în Franța).

Anumite autorități naționale (printre care cele din Bulgaria și Malta, de exemplu) consideră că este necesar să se revizuiască dispoziția vizată la articolul 7 litera (e) din directivă pentru a suprima acest mijloc de excludere a responsabilității. În opinia acestora, o astfel de suprimare ar contribui la mai buna funcționare a pieței interne. Alte autorități (printre care cele din Grecia, Italia, Lituania sau din Regatul Unit), consideră că această clauză contribuie la menținerea echilibrului între nevoia de a încuraja punerea în circulație a produselor inovatoare și protecția consumatorilor, în măsura în care aceasta scade costul asigurărilor pentru întreprinderi. Acest mijloc ar încuraja inovarea tehnică și științifică fără a spori, neapărat, costul final al produselor.

Reprezentanții industriei și ai asigurărilor sunt de părere că excluderea acestui mijloc de apărare ar frâna inovarea elaborarea de noi produse și ar spori costul asigurărilor. În opinia lor, faptul că această excludere nu a avut incidențe importante nici în Luxemburg nici în Finlanda se datorează dimensiunilor piețelor respective. În schimb, reprezentanții consumatorilor ar fi favorabili suprimării acestei exonerări de responsabilitate. Aceștia insistă asupra faptului că răspunderea strictă se bazează pe principiul potrivit căruia persoana care obține beneficii dintr-o activitate periculoasă trebuie să indemnizeze prejudiciile cauzate. Producătorul ar trebui, deci, să fie considerat răspunzător chiar dacă prejudiciile suportate se datorează unui risc imposibil de detectat.

¹⁵ Fondazione Rosselli. *Analysis of the Economic Impact of the Developpement risk Clause as provided by Directive 85/374/EEC on Liability for Defective products*. 2004. Potrivit acestui raport, numai Finlanda și Luxemburg au exclus acest mijloc de apărare din legislațiile lor.

¹⁶ (http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/documents/liability/index_en.htm). CJUE - Hotărârea din 29 mai 1997, cauza C-300/95, Rec.1997, p. I-2649

Anumiți reprezentanți ai întreprinderilor farmaceutice critică poziția jurisprudenței franceze care interzice invocarea riscului de evoluție pentru produse identice puse în circulație între 1988 și 1998 (data legii de transpunere). În opinia lor, această poziție nu este conformă cu directiva în măsura în care cauza de exonerare nu poate fi acceptată sau respinsă în funcție de data de punere în circulație a unui produs, deși acesta este identic.

– **Franciza de 500 EUR (articolul 9)**

Directiva 85/374/CEE se aplică prejudiciilor cauzate unui bun de uz propriu și de consum privat altul decât produsul defectuos ca atare și cu deducerea unei francize de 500 EUR. Cea de-a treia parte a raportului constatare că această franciză făcea obiectul unei interpretări diferite de către jurisdicțiile naționale.

În prezent, anumite autorități naționale și-au exprimat o anumită preferință pentru o reducere, eventual o suprimare a pragului pentru a asigura o protecție mai eficace a consumatorilor. Mai precis, autoritățile române sugerează prevederea unei francize situate între 200 și 500 EUR și acordarea posibilității ca statele membre să stabilească suma cea mai adecvată prețurilor practicate pe teritoriile lor respective.

În ceea ce privește părțile interesate, reprezentanții industriei consideră că este necesar, cel puțin, să se mențină pragul la nivelul actual pentru a prevedea compensarea pentru răspunderea strictă numi începând de la un anumit nivel al prejudiciului și a nu provoca o sufocare cu reclamații referitoare la prejudicii materiale de mică importanță, îndeosebi împotriva întreprinderilor mici și mijlocii. De altfel, acestea consideră că ar trebui, mai curând să se ridice nivelul acestei francize pentru a o adapta la inflație. Reprezentanții consumatorilor solicită, în schimb, o suprimare a francizei pentru a permite indemnizarea tuturor prejudiciilor materiale suportate.

3.3. Alte aspecte referitoare la aplicarea directivei

– **Accesul la justiție**

Directiva 85/374/CEE nu conține dispoziții specifice referitoare la accesul părților prejudiciate la justiție. Părțile prejudiciate trebuie să recurgă la soluții juridice naționale.

Comisia reamintește faptul că dezvoltarea pieței interne necesită un acces ușor al consumatorilor la justiție în cazuri cu dimensiuni transfrontaliere.

În acest context, un progres substanțial a fost obținut în privința cooperării judiciare în domeniul civil, îndeosebi în ceea ce privește modalitățile alternative de rezolvare a conflictelor și procedurile pentru litigiile de mică amploare.

– **Colectarea și schimburile de informații**

Începând din 2001, Comisia dispune de o rețea de experți naționali („Grupul de experți privind răspunderea pentru produsele cu caracter defectuos”) care îi acordă asistență pentru colectare informațiilor utile și/sau necesare pentru a verifica dacă directiva funcționează în mod satisfăcător și, după caz, pentru a examina problemele identificate. Această rețea nu s-a reunit din 2004. Într-adevăr, majoritatea statelor membre consideră că nu este necesar să se țină reuniuni periodice pentru a schimba informații ci, mai curând, să se reunească grupul în

caz de nevoie pentru o discuție specifică. Totuși, noile state membre ar fi, în general, favorabile unor întruniri regulate pentru a schimba informații.

Referitor la colectarea informațiilor, *Product Liability Forum of the British Institute of International and Comparative Law* dispune de o bază de date privind răspunderea pentru produsele cu caracter defectuos. Această bază este disponibilă online și conține informații referitoare la legislații și la deciziile judiciare legate de directiva 85/374/CEE în toate statele membre.¹⁷

4. CONCLUZII

Directiva 85/374/CEE nu are vocația de a armoniza pe deplin toate aspectele de drept ale răspunderii pentru produsele cu caracter defectuos din UE. De altfel, Curtea de Justiție a Uniunii, prin intermediul jurisprudenței sale, contribuie în mod decisiv la definirea domeniului de aplicare și la punerea în aplicare corectă și uniformă a acestei directive.

În lumina informațiilor disponibile, situația privind aplicarea directivei 85/374/CEE este similară cu cea observată în raportul precedent. Se pare, totuși, că numărul de plângeri privind răspunderea pe baza directivei ar fi sporit în anumite state membre, precum și numărul de aranjamente extrajudiciare încheiate între părțile prejudiciate și partea care a cauzat prejudiciul în vederea obținerii unei indemnizații.

În general, directiva este percepută ca un act care asigură echilibrul între protecția consumatorilor și interesele producătorilor. Majoritatea contribuțiilor la acest raport confirmă faptul că Directiva 85/374/CEE este un instrument care acordă posibilități reale de plângeri privind răspunderea și o indemnizare adecvată a prejudiciului cauzat de produse cu caracter defectuos.

În ansamblu, experții naționali și părțile interesate recunosc importanța de a avea un cadru de responsabilitate echilibrat care să reglementeze raporturile dintre întreprinderi și consumatori și consideră că directiva constituie un compromis care conciliază interesele relevante. Cu toate acestea, directiva generează opinii diferite între actorii în cauză în ceea ce privește eficacitatea anumitor dispoziții, îndeosebi cele referitoare la sarcina probei, la mijlocul de apărare bazat pe legislație sau la cel privind riscul de evoluție precum și la franciza de 500 EUR. În majoritatea lor, aceste diferențe au fost deja menționate cu ocazia raportului precedent.

În general, consumatorii doresc o protecție mai mare ca un preț mai mic, ceea ce implică, de exemplu, o suprimare a francizei. În schimb, producătorii și asigurătorii menționează riscul de multiplicare a plângerilor pentru prejudicii puțin importante și se poziționează, deci, în favoarea unei creșteri a acesteia. Această diferență de poziție se reflectă și în avizele experților naționali.

Se observă, astfel, că Directiva 85/374/CEE contribuie la menținerea unui echilibru între interesele producătorilor și ale consumatorilor în cazurile de răspundere pentru produsele cu caracter defectuos. Comisia este de părere că eventualele divergențe nu ridică obstacole importante în domeniul comercial sau perturbări ale concurenței în cadrul Uniunii Europene.

¹⁷ www.biiicl.org/plf

În special, Comisia consideră că părțile prejudiciate pot stabili relația de cauzalitate în cazurile în care un produs cu caracter defectuos provoacă un prejudiciu în mod independent de diferențele dintre dispozițiile naționale de procedură. În același sens, aceasta constată, de asemenea, că informațiile disponibile cu privire la efectul dispozițiilor referitoare la mijloacele de apărare sau la franciza de 500 EUR permit să se concluzioneze că directiva oferă un nivel comun de protecție a consumatorilor și o bază comună pentru răspunderea producătorilor de produse cu caracter defectuos.

Ținând seama de faptul că informațiile disponibile nu sunt motivate în mod suficient prin fapte obiective și că orice modificare a uneia sau a mai multor dispoziții ar afecta echilibrul general al acestei directive, Comisia este de părere că este prematur să se propună, la acest stadiu, o revizuire a acestei directive.

Până la următorul raport, Comisia va urmări orice evoluție susceptibilă de a afecta acest echilibru, la nevoie, prin intermediul unei evaluări aprofundate pe lângă experții naționali și părțile interesate, pentru a identifica problemele și a căuta soluții acceptabile pentru o mare majoritate a actorilor vizati.

xxx

Comisia invită Parlamentul European, Consiliul și Comitetul Economic și Social European să ia notă de prezentul raport.